

Kolmapäev, 2. detsember 2015

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P8_TA(2015)0422

Euroopa Ombudsmani eriaruanne agentuuri Frontex käsitleva omaalgatusliku uurimise kohta

Euroopa Parlamendi 2. detsembri 2015. aasta resolutsioon Euroopa Ombudsmani eriaruande kohta, milles käsitletakse agentuuriga Frontex seotud omaalgatuslikku uurimist OI/5/2012/BEH-MHZ (2014/2215(INI))

(2017/C 399/01)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Ombudsmani 7. novembri 2013. aasta eriaruannet agentuuri Frontex käsitleva omaalgatusliku uurimise OI/5/2012/BEH-MHZ kohta,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 2,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 67 lõiget 1, artiklit 72, artikli 228 lõike 1 teist lõiku ja artiklit 263,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artiklit 41 (õigus heale haldusele) ja artiklit 47 (õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsust 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom (ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriva korra ja üldtingimuste kohta), eriti selle artikli 3 lõiget 7,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu parlamentaarse assamblee resolutsiooni 1932(2013) Frontexi inimõigustealaste kohustuste kohta,
- võttes arvesse nõukogu 26. oktoobri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 2007/2004 Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri asutamise kohta (Frontexi määrus),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrust (EL) nr 1168/2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2007/2004 Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri asutamise kohta,
- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „Eli tagasisaatmisalane tegevuskava“ (COM(2015)0453),
- võttes arvesse Frontexi käitumisjuhendit Frontexi koordineerivate ühiste tagasisaatmisoperatsioonide kohta,

Kolmapäev, 2. detsember 2015

- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 15. oktoobri 2015. aasta järeldusi, eriti punkti 2 alapunkti n,
 - võttes arvesse ÜRO 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni (Genfi konventsioon) ja 1967. aasta New Yorgi protokoll, milles käsitletakse pagulasseisundit,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 220 lõike 2 esimest lauset,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning petitsioonikomisjoni ühisarutelusid vastavalt kodukorra artiklile 55,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning petitsioonikomisjoni raportit (A8-0343/2015),
- A. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määruses (EL) nr 1168/2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2007/2004 (Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri asutamise kohta) (edaspidi Frontexi määrus), on sätestatud, et agentuur peab tagama põhiõiguste ning pagulaste ja varjupaigataotlejate õiguste täieliku austamise;
- B. arvestades, et Frontex peab sarnaselt kõikide teiste ELi institutsioonide, organite, ametite või agentuuridega oma tegevuses järgima ELi põhiõiguste hartat, ning arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 263 on seda kohustust tõlgendatud nii, et „õigusaktides, millega luuakse liidu organeid ja asutusi, võib ette näha eritingimused ja erikorra seoses füüsiliste või juriidiliste isikute hagide esitamisega nende organite ja asutuste õigusaktide vastu, mille eesmärgiks on tekitada nende suhtes õiguslikke tagajärgi“;
- C. arvestades, et praegugi on Frontexi koordineerimistegevus tegelikult lahutamatu liikmesriikide tegevusest, mis toimub Frontexi koordineerimisel, mistõttu Frontex (ning selle kaudu ka EL) võiks samuti otseselt või kaudselt mõjutada üksikisiku õigusi ning anda vähemalt tõuke ELi lepinguvälise vastutuse võtmiseks (vt Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas T-341/07, Sison III); arvestades, et asjaomase vastutusest ei saa kõrvale hoiduda lihtsalt põhjendusega, et Frontexi koordineeritavates operatsioonides osalevate liikmesriikidega on sõlmitud halduskokkulepped, kui need kokkulepped mõjutavad põhiõigusi;
- D. arvestades, et liit ühineb Euroopa Nõukogu Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga;
- E. arvestades, et Frontexi määruse artiklis 26a on sätestatud põhiõiguste strateegia nõue ning nõutud agentuurilt asjaomase strateegia koostamist, edasiarendamist ja rakendamist, konsultatiivfoorumi loomist ning põhiõiguste ametniku ametisemääramist;
- F. arvestades, et kõikidele Frontexi tegevuses osalejatele ettenähtud käitumisjuhendi artikli 5 punktis a on rõhutatud, et Frontexi tegevuses osalejad peavad muu hulgas edendama õiguste ja menetluste kohta teabe jagamist rahvusvahelist kaitset taotlevatele isikutele;
- G. arvestades, et määruse (EÜ) nr 863/2007 artiklis 9 on sätestatud, et välispiiride seire ja valvamise eest vastutavad rühmade liikmed järgivad oma tegevuses ühenduse õigust ja vastuvõtva liikmesriigi õigusakte;
- H. arvestades, et 2012. aastal alustas Euroopa Ombudsman omaalgatuslikku uurimist Frontexi põhiõigustealaste kohustuste täitmise kohta;
- I. arvestades, et Euroopa Ombudsmani soovitusel projekt käsitleb muu hulgas individuaalsete kaebuste esitamise mehhanismi rakendamist;
- J. arvestades, et Euroopa Ombudsman avaldas lisaks eriaruporti, milles nõuti kindlalt individuaalsete kaebuste esitamise mehhanismi rakendamist;

Kolmapäev, 2. detsember 2015

- K. arvestades, et Euroopa Parlamendi kodukorra artikli 220 lõike 2 kohaselt peab Euroopa Ombudsman parlamenti teavitama haldusomavoli juhtudest, ning vastutav komisjon võib asjaomaste juhtude kohta koostada raporti;
- L. arvestades, et Frontexi ülesanne on tagada põhiõigusi järgides välispiiride kontrolli ja valve norme ja korda käsitlevate ühiste eeskirjade tõhus rakendamine, koordineerides paremini liikmesriikidevahelist operatiivkoostööd, ning arvestades, et asjaomane tegevus avaldab selgelt mõju inimõigustele ja selle probleemiga ei ole piisavalt tegelenud ei Frontex ega EL;
- M. arvestades, et oma missiooni lahutamatu osana teeb Frontex operatiivkoostööd ka ELi mittekuuluvate riikidega sellistes peamistes valdkondades nagu teabevahetus, riskianalüüs, koolitus, teadus- ja arendustegevus, ühisoperatsioonid (sealhulgas ühised tagasisaatmisoperatsioonid) ning katseprojektid;
- N. arvestades, et Frontexi määruse artikli 14 lõike 1 kohaselt järgivad agentuur ja liikmesriigid liidu õigusaktides sätestatudega vähemalt võrdseid norme ja standardeid ka juhul, kui kolmandate riikidega tehtav koostöö leiab aset nende riikide territooriumil;
- O. arvestades, et Frontexi operatiivkoostööd partnerriikide pädevate asutustega juhitakse õiguslikult mittesiduva töökorra abil, mis jääb väljapoole rahvusvahelise õiguse kohaldamisala ning mille tegelikku rakendamist ei tohiks käsitleda Frontexi ja ELi rahvusvaheliste kohustuste täitmisenä; arvestades, et see olukord tekitab osaliselt õiguslikku ebakindlust, mida võib pidada Frontexi inimõigustealaste kohustustega vastuolus olevaks;
- P. arvestades, et Frontexil ja liikmesriikidel on jagatud, kuid erinevad vastutused seoses Frontexi operatsioonides ja katseprojektides ametis olevate ametnike tegevusega;
- Q. arvestades, et kui mõelda Frontexi suurenenud võimekusele alates selle loomisest, tuleks agentuuri tähtsaima sidusrühmana pidada vastutavaks piirihaldusprotsessi eest, sealhulgas juhul, kui väidetakse inimõiguste rikkumist;
- R. arvestades, et Frontexi operatsioonides osalejad on enamasti külalisametnikud, kelle on asjaomase operatsiooni toetamiseks lähetanud muud liikmesriigid kui Frontexi operatsiooni vastuvõttev liikmesriik;
- S. arvestades, et Frontexi määruse artikli 2a kohaselt peavad kõik agentuuri tegevuses osalejad järgima käitumisjuhendit;
- T. arvestades, et Frontexi määruse artikli 10 lõike 3 kohaselt võivad Frontexi missioonidel osalevad külalisametnikud ülesandeid täita ja volitusi kasutada üksnes vastuvõtva liikmesriigi piirivalvurite korralduste alusel ning üldreeglina nende juuresolekul;
- U. arvestades, et kuna Frontexi operatsioonide ajal kantakse erinevaid Frontexi embleemiga varustatud vormirõivaid, on inimestel raske kindlaks teha, kelle volitusel ametnik töötab ning kellele lõpuks esitada kaebus – kas Frontexile või otse asjaomasele liikmesriigile;
- V. arvestades, et Frontexi määruse artikli 3 lõike 1a alusel ei ole agentuuril liikmesriikides täitevvolitusi ning tal ei ole luba liikmesriike või nende ametnikke karistada;
- W. arvestades, et Frontexi ühisoperatsioonide operatiivkavad on õiguslikult siduvad ning Frontexi määruse artikli 3a lõike 1 kohaselt lepivad operatiivkava kokku Frontexi tegevusdirektor ja vastuvõttev liikmesriik, konsulteerides osalevate liikmesriikidega;
- X. arvestades, et Frontex on juba loonud juhtumitest teatamise süsteemi, kuhu kuuluvad Frontexi operatsioonide osakond, Frontexi õigusküsimuste üksus ja Frontexi põhiõiguste ametnik, kusjuures lõpliku otsuse teeb Frontexi tegevusdirektor; arvestades, et asjaomane süsteem hõlmab Frontexi töötajatelt ja külalisametnikelt saadud n-õ sisekaebusi ega tegele seega inimestelt otse laekuvate kaebustega nende põhiõiguste rikkumise kohta;

Kolmapäev, 2. detsember 2015

- Y. arvestades, et individuaalsete kaebuste esitamise mehhanism on Euroopa tasandil juba olemas Euroopa Investeerimispannga, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti ja Euroopa ombudsmanide võrgustiku struktuurides; arvestades, et tuleb tähelepanu juhtida sellele, et Frontexi puhul on tegemist operatiivasutusega, mis on oma olemuselt eespool nimetatud organisatsioonidest erinev;
- Z. arvestades, et komisjon on võtnud endale kohustuseks Frontex lähitulevikus läbi vaadata;

Miks Frontex peaks looma individuaalsete kaebuste esitamise mehhanismi

1. kiidab heaks Euroopa Ombudsmani eriaruande agentuuri Frontex käsitleva omaalgatusliku uurimise kohta; toetab Frontexi pingutusi ombudsmani 13 soovitusel 12 järgimisel; tunnustab Frontexi praeguseid püüdlusi tugevdada põhiõiguste kaitset muu hulgas juhtumitest teatamise süsteemi kasutuselevõtmise, käitumisjuhendite väljatöötamise ning põhiõiguste konsultatiivfoorumite ja põhiõiguste ameti loomise abil;
2. toetab Euroopa Ombudsmani soovitusi, mille kohaselt peaks Frontex oma operatsioonide käigus tegelema põhiõiguste rikkumistega seotud individuaalsete kaebustega ning pakkuma sel eesmärgil asjakohast haldustuge; palub Frontexil luua asjakohase kaebuste esitamise mehhanismi, sealhulgas kolmandate riikide pädevate asutustega sõlmitud töökorra raames;
3. väljendab tõsist muret kolmandate riikide ametnike ümbriseva n-ö õigusliku tühimiku pärast ühiste tagasisaatmisoperatsioonide ajal, millele on tähelepanu juhitud Euroopa Ombudsmani aruandes, ning puuduva aruandekohustuse pärast, millele oleks määrav tähtsus kolmandate riikide ametnikega seotud inimõiguste rikkumiste korral;
4. on veendunud, et ELi välispiiridel pidevalt suurenevaid humanitaar- ja õigusvaldkonna probleeme ning Frontexi operatsioonide tugevdamist silmas pidades on vaja mehhanismi, mis suudaks menetleda individuaalseid kaebusi Frontexi operatsioonide käigus või koostöös kolmandate riikidega väidetavalt toime pandud põhiõiguste rikkumiste kohta, st Frontexist peab saama kaebusi menetlev esimese instantsi asutus;
5. on seisukohal, et individuaalsete kaebuste esitamise mehhanismi loomine annaks eraisikutele võimaluse teostada oma õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, kui on rikutud nende põhiõigusi; tunnistab, et taolise kaebuste esitamise mehhanismi kasutuselevõtmine suurendaks läbipaistvust ning tagaks põhiõiguste austamise ka seoses Frontexi töökorraga, sest Frontex ja ELi institutsioonid oleksid rohkem teadlikud võimalikest põhiõiguste rikkumistest, mis muidu võivad jääda avastamata, teatamata ja lahendamata; rõhutab, et see läbipaistvuse puudumine kehtib eeskätt Frontexi töökorra puhul, mille üle Euroopa Parlament ei saa teostada demokraatlikku kontrolli, sest puudub kohustus töökorra kindlaksmääramisel parlamendiga eelnevalt konsulteerida ning parlament ise ei teavitata sellest, kuidas töökorda tegelikult rakendatakse;
6. märgib, et Frontexi määrus ei näi sisaldavat õiguslike takistusi individuaalsete kaebuste esitamise mehhanismi kasutuselevõtmiseks ning et asjaomane mehhanism jääks isegi Frontexi määruse artikli 26a lõike 3 kohaldamisalasse, mille kohaselt põhiõiguste ametnik aitab kaasa põhiõiguste austamise üle järelevalve teostamise mehhanismi toimimisele; märgib, et taoline mehhanism oleks kooskõlas ELi õiguse ja hea haldustava põhimõttega ning tugevdaks agentuuri põhiõiguste strateegia tulemuslikku elluviimist; usub, et Frontexi suutlikkust tegeleda põhiõiguste võimalike rikkumistega tuleks suurendada, laiendades agentuuri ELi õiguse kohast pädevusala, eriti seoses osalemisega kriisikolde piirkondades töötavates rändevoogude haldamise tugirühmades ning agentuuri operatiivkoostöös partnerriikide pädevate asutustega, lähtudes töökorrast;
7. usub, et Frontexi koordineeriv roll ei tohiks piirata agentuuri rahvusvahelise ja ELi õiguse kohast vastutust, eriti seoses rändajate ja varjupaigataotlejate põhiõiguste austamise ja kaitse tagamisega; tuletab meelde, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta sätted on kõikide liidu agentuuride ja liikmesriikide jaoks ELi õigusaktide rakendamisel siduvad;

Kolmapäev, 2. detsember 2015

Individuaalsete kaebuste esitamise mehhanismi struktuur

8. on seisukohal, et on õiguslik alus arvata, et Frontexi operatsioonides osalejate tegevuse eest vastutavad Frontex ja üldises plaanis EL; rõhutab, et õiguslikud suhted ning Frontexi ja liikmesriikide erinevad, ent siiski ühised vastutused ei tohiks kahjustada põhiõiguste kaitset ja nende õiguste austamist ühisoperatsioonides; tuletab meelde, et Frontexil ei ole luba liikmesriike või nende ametnikke karistada; usub, et sellepärast tuleks Frontexi ja liikmesriikide pädevuste küsimust põhjalikult kaaluda;

9. rõhutab, et Frontex vajab individuaalsete kaebuste menetlemiseks ametlikku kesket struktuuri; soovib, et kaebuste käsitlemisel peaks väga tähis osa olema Frontexi põhiõiguste ametniku ametil; on seisukohal, et amet peaks eelkõige objektiivselt kontrollima kaebuste vastuvõetavust, neid hindama ja edastama vastutavatele ametiasutustele ning võtma põhjalikke järelemeetmeid;

10. väljendab heameelt selle üle, et Frontex on juba loonud põhjaliku menetluse selleks, et tegeleda Frontexi töötajate ja küllalisametnike sisearuandlusega põhiõiguste tõsiste rikkumiste kohta; juhib tähelepanu sellele, et kõnealust menetlust on juba kasutatud Frontexi operatsioonidega otseselt mitteseotud kolmandate isikute kaebuste menetlemiseks, ning soovib sellele menetlusele edaspidi tugineda, et luua täielik ja juurdepääsetav individuaalsete kaebuste esitamise mehhanism; rõhutab, et Frontex peaks tagama, et mehhanism vastaks juurdepääsetavuse, sõltumatuse, tõhususe ja läbipaistvuse tingimustele;

Kaebuste esitamine ja vastuvõetavus

11. on seisukohal, et isikud, kes tunnevad, et Frontexi embleemi kandvad piirivalvurid on neile kahju teinud, peaksid saama esitada kaebusi; nõuab tungival, et Frontex tagaks täieliku konfidentsiaalsuse ega avalikustaks kaebuse esitaja isikut ilma tema nõusolekuta kolmandatele isikutele, välja arvatud juhul, kui tal on kohtuotsuse alusel õiguslik kohustus seda teha; on ühtlasi seisukohal, et Frontex peaks tagama kõigi vajalike meetmete võtmise huvide konflikti vältimiseks kaebuste läbivaatamisel;

12. tunnistas, et kaebuste esitamise mehhanismi kuritarvitamise ärahoidmiseks on vaja võtta kaitsemeetmeid; soovib seega anonüümseid kaebusi mitte vastu võtta; rõhutab siiski, et see ei välista kolmandate isikute võimalust esitada kaebusi heas usus kaebuse esitaja huvides, kes ei soovi oma isikut avalikustada; soovib lisaks vastu võtta ainult kaebusi ELi õigusega kaitsitud põhiõiguste rikkumiste kohta; on seisukohal, et see ei tohiks takistada Frontexil võtta arvesse väljaspool kaebuste esitamise menetlust muudelt teabeallikalt saadud teavet põhiõiguste väidetavate rikkumiste kohta, sealhulgas vabaihenduste, rahvusvaheliste organisatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmade üldaruandeid; rõhutab vajadust kehtestada selged kaebuste vastuvõetavuse kriteeriumid ja soovib kaebuste esitamiseks luua standardse vormi, millel nõutakse üksikasjalikku teavet näiteks aset leidnud juhtumi kuupäeva ja koha kohta, kuna see lihtsustaks vastuvõetavuse üle otsustamist; soovib, et kriteeriumi ja standardse vormi üle otsustataks koos konsultatiivfoorumiga;

13. rõhutab, et eespool nimetatud vorm peaks olema kättesaadav keeltes, millest rändajad ja varjupaigataotlejad saavad aru või peaksid kõigi eelduste kohaselt aru saada, ning vorm peaks sisaldama kogu vajalikku teavet selle kohta, kuidas kaebust esitada, sealhulgas selgelt koostatud praktilisi juhiseid; tuletab meelde, et määruses (EL) nr 656/2014 nähakse juba ette tõlkide, õigusnõunike ja muude asjakohaste ekspertide olemasolu kaldal; soovib võimaldada esitada kaebus suuliselt Frontexi embleemi kandvale isikule, kusjuures asjaomane ametnik peab kaebuse nõuetekohaselt kirja panema; nõuab, et Frontex teeks kaebuse esitamise vormi kättesaadavaks nii nutitelefoni loetaval viisil elektrooniliselt oma veebilehel kui ka paberil liikmesriikide kontrollimiskeskustes ning Frontexi operatsioonidel osalevate Frontexi töötajate ja küllalisametnike käest;

14. soovib Frontexil kaebuste esitamiseks kindlaks määrata mõistliku tähtaja ja tagada, et kaebust oleks võimalik esitada ka pärast Frontexi operatsiooni lõppu; peab seda eriti tähtsaks tagasisaatmisoperatsioonide puhul; soovib liikmesriikidel menetleda kaebusi mõistliku aja jooksul vastavalt siseriiklikele menetluseeskirjadele;

Kolmapäev, 2. detsember 2015

Kaebuste esitamine külalisametnike vastu

15. tunnistab, et võimalikud kaebused võivad osutada külalisametnike käitumisele, kes kannavad küll Frontexi embleemi, kuid tegutsevad liikmesriigi volitusel; märgib, et kõnealused ametnikud kannavad ülesannete täitmisel oma riigi vormirõivaid, millel ei ole tingimata nähtaval kohal ametniku nime või identifitseerimisnumbrit; märgib, et kuigi külalisametnikud on kohustatud kandma akrediteerimisdokumenti, võib isiku tuvastamise taotlemine olla takistuseks ametniku vastu kaebuse esitamisel; soovib, et kõigil Frontexi embleemi kandvatel ametnikel oleks vormirõivastel nähtaval kohal nimi või identifitseerimisnumber;

16. tuletab meelde, et Frontexil ei ole pädevust võtta distsiplinaarmeetmeid mitte ühegi isiku suhtes peale oma töötajate, ning et Frontexi määruse artikli 3 lõike 1a kohaselt jääb distsiplinaarmeetmete võtmine eranditult päritoluliikmesriigi pädevusalasse;

17. võtab teadmiseks, et eri liikmesriigid menetlevad külalisametnike vastu esitatud kaebusi väga erineval viisil; väljendab muret selle pärast, et mõned liikmesriigid ei pruugi põhiõiguste väidetavate rikkumistega seoses võtta tõhusaid järelmeetmeid; palub Frontexil ja liikmesriikidel teha tihedat koostööd ja vahetada parimaid tavasid, et tagada külalisametnike vastu esitatud kaebuste asjakohane lahendamine;

18. soovib põhiõiguste ametnikul edastada külalisametnike vastu esitatud kaebused selgelt määratletud suunamissüsteemi kaudu pädevale riiklikule ametiasutusele; soovib, et kõnealune süsteem sisaldaks edasikaebamise korda juhul, kui kaebus tunnistatakse vastuvõetamatuks või lükatakse tagasi; peab väga tähtsaks kaasata protsessi ka riikide ombudsmanid või muud põhiõiguste küsimustes pädevad asjaomased asutused, kelle pädevuses on viia läbi uurimisi riigiasutuste ja -ametnike suhtes, võttes arvesse, et põhiõiguste ametnikul seda õigust ei ole; rõhutab, et Frontex peaks tegema koostööd inimõigustega tegelevate riiklike asutustega ja riikide piirivalveasutustega;

19. soovib muuta soopõhise koolituse kohustuslikuks nii kõigile Frontexi töötajatele kui ka külalisametnikele enne Frontexi operatsiooniga liitumist, et suurendada teadlikkust soopõhisest vägivallast ja sisserändajatest naiste haavatavusest;

20. on seisukohal, et vajaduse korral peaks põhiõiguste ametnik tihedas koostöös Frontexi asjaomase operatiivüksusega aitama riiklikel ametiasutustel uurimisi läbi viia, andes neile juhtumi kohta täpsemat teavet;

21. rõhutab, et Frontex peaks kaebusi põhjalikult lahendama, nõudes asjaomaselt liikmesriigilt ametlikult tagasisidet, ning saatma vajaduse korral kirjaliku hoiatuse, milles tuleb meelde võimalikke meetmeid, mida Frontex võib võtta juhul, kui hoiatuskirja saamisele ei järgne järelmeetmeid; tuletab meelde, et Frontexil on seoses kohustusega jälgida kõikides oma tegevustes põhiõiguste austamist õigus saada teavet külalisametnike toime pandud põhiõiguste rikkumiste kohta; soovib Frontexil teha tihedat koostööd lisaks riikide piirivalveasutustele ka inimõigustega tegelevate riiklike asutustega;

22. märgib, et juhul kui Frontex ei algata järelmeetmete võtmist, peab põhiõiguste ametnik saatma kaebuse esitajale selle kohta põhjenduse koos vastutava siseriikliku ametiasutuse kontaktandmetega;

23. tuletab meelde, et Frontexi distsiplinaarmenetlust võidakse asjaomase liikmesriigi nõusolekul kohaldada ka ajutiselt lähetatud külalisametnike ja ajutiselt lähetatud riiklike ekspertide suhtes; tuletab meelde, et juhul kui liikmesriik ei luba algatada distsiplinaarmenetlust, on Frontexil õigus nõuda liikmesriigilt asjaomase külalisametniku või ajutiselt lähetatud riikliku eksperdi kõrvaldamist Frontexi tööst ning vajaduse korral ta külalisametnike hulgast välja arvata;

24. palub, et Frontexi tegevdirektor kaaluks kõikide nende ametnike ülesannetest vabastamist, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad on mis tahes Frontexi operatsioonil või katseprojektis osaledes rikkunud põhiõigusi; rõhutab, et see peaks kehtima töökorra osana ka partnerriikide ametnike suhtes, kes osalevad Frontexi operatsioonil;

25. on seisukohal, et põhiõiguste tõsiste ja püsivate rikkumiste korral tuleks uurida võimalust lõpetada liikmesriikide rahaline toetamine või liikmesriikide osalemine ühisoperatsioonides; on lisaks seisukohal, et põhiõiguste tõsiste ja püsivate rikkumiste korral tuleks otsustada operatsioon peatada või üldse lõpetada, ilma et see takistaks elude päästmist;

Kolmapäev, 2. detsember 2015

26. on seisukohal, et tuleks kehtestada selged kriteeriumid, mille korral Frontexi operatsioon tuleks peatada, tuginedes konsultatiivfoorum, põhiõiguste ametniku ja muude asjaomaste sidusrühmade ja vabaihenduste, nagu FRA, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet või Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon, soovustele;

27. rõhutab, et individuaalsete kaebuste esitamise mehhanismi ei tohiks pidada vahendiks, mis annab kaebusi esitavatele isikutele täiendavad õigused seoses õiguskaitses kättesaadavusega kriminaalasjades; tuletab meelde, et kriminaaluurimisi peavad läbi viima need liikmesriigid, kus operatsioon toimub;

Üldised seisukohad

28. on seisukohal, et individuaalsete kaebuste esitamise mehhanism saab olla tulemuslik vaid juhul, kui võimalikke kaebuse esitajaid ja Frontexi operatsioonidel osalevaid ametnikke teavitatakse isikute õigusest esitada kaebusi tõhusa ja sootundliku teavituskampaania teel ELi ametlikes keeltes ja ka keeltes, millest varjupaigataotlejad ja rändajad saavad aru või peaksid kõigi eelduste kohaselt aru saama; on veendunud, et asjaomase teavituskampaania ja hästi korraldatud kaebuste vastuvõetavuskontrolli abil oleks võimalik olulisel määral vähendada ka võimalike vastuvõetamatute kaebuste arvu; märgib, et tagasispõrdujatele tuleks anda enne tagasisaatmisoperatsiooni teavet nende õiguste kohta, sealhulgas kaebuse esitamise õiguse kohta;

29. on arvamusel, et individuaalsete kaebuste esitamise mehhanism peaks olema nii efektiivne kui ka läbipaistev; rõhutab, et põhiõiguste ametil peavad olema piisavad vahendid ja piisavalt töötajaid saadud kaebuste läbivaatamiseks, ning nõuab selleks vajalikke lisaressursse;

30. peab põhiõiguste ametniku ülesannete kirjeldust liiga piiratuks ja ebatäpselt sõnastatuks; märgib, et põhiõiguste ametniku ülesandeid on praegu kirjeldatud ainult vaba ametikoha teates; soovib käsitleda sätteid põhiõiguste ametniku ülesannete kohta Frontexi määruse tulevase läbivaatamise raames;

31. on seisukohal, et Frontexi läbipaistvuse, vastutuse ja tõhususe parandamiseks ning individuaalsete kaebuste põhjaliku läbivaatamise kindlustamiseks tuleks parlamentil Frontexi vahendite kasutamisest regulaarselt teavitada ning avaldada teave Frontexi veebilehel;

32. tunneb heameelt selle üle, et Euroopa Ombudsman, Euroopa ombudsmanide võrgustiku põhiõiguste valdkonna pädevusega liikmed ning Frontexi konsultatiivfoorum on valmis toetama Frontexit individuaalsete kaebuste esitamise mehhanismi loomisel ja rakendamisel; palub Frontexil järgida teiste Euroopa Liidu asutuste, näiteks Euroopa Investeeringuspanga häid tavasid ning teha tihedat koostööd Euroopa Ombudsmaniga;

33. soovib Frontexil ja Euroopa Ombudsmanil teha tihedat koostööd, et parandada isikute kaitset Frontexi tegevusega seotud võimalike haldusomavoli juhtumite eest, sealhulgas juhul, kui amet tegutseb väljaspool ELi välispiiri töökorra alusel;

34. palub liikmesriikidel ja partnerriikidel, kes on sõlminud Frontexiga töökorra, teha Frontexiga tõhusat koostööd selleks, et tagada kaebuste esitamise mehhanismi probleemideta toimimine; ergutab Frontexit andma liikmesriikidele ja asjaomastele kolmandatele riikidele mehhanismi tõhususe tagamiseks tehnilist abi;

35. rõhutab vajadust kaitsta eriliselt saatjata alaealisi, soopõhise tagakiusamise ohvriks langenud naisi, lesbiseid, geiseid, biseksuaale, trans- ja intersooliseid inimesi (LGBTI) ja teisi haavatavaid rühmi; soovib, et Frontex konsulteeriks vajaduse korral kõnealuses küsimuses asjaomaste ELi ametitega;

36. palub Frontexil anda oma üldises aastaaruandes avalikkusele kättesaadavat teavet kaebuste esitamise mehhanismi kohta; soovib märkida saadud kaebuste arvu, põhiõiguste rikkumise viisi, asjaomast Frontexi operatsiooni ja Frontexi võetud järelmeetmeid; märgib, et selline teave aitaks Frontexil tuvastada võimalikke puudusi ja parandada oma töömeetodeid;

Kolmapäev, 2. detsember 2015

37. soovib käsitleda individuaalsete kaebuste esitamise mehhanismiga seotud sätteid Frontexi määruse tulevasel läbivaatamisel;

o

o o

38. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa Ombudsmanile, liikmesriikide parlamentidele ja Frontexile.
